

чи супровідних порушень фонематичного слуху, аналізаторних систем (зорової, слухової) інтелектуальних порушень тощо. Отже, таке комбінування, в основному, здійснює логопед індивідуально з урахування особливостей дитини, якій ставлять звуки мовлення.

Нами були використані різні дидактичні ігри: «На мене поглянь і у дзеркалі відображай», «Сніданок Язичка», «Сміливий наїзник зібрався по гриби», «Фокус».

Висновки. Отже, як виявилось, у результаті експериментальної роботи, діти навчились вимовляти шиплячий звук [Ш] як ізольовано, так і у складах, словах, реченнях, не замінюючи його на свистячий [С]. Також дошкільники навчились контролювати темп і тембр голосу. Як показує досвід і результати проведеної нами роботи дуже важливо у роботі над корекцією порушень вад звуковимови тісна взаємодія із сім'єю. Батьки мають брати активну участь, співпрацювати зі спеціалістами, тоді результати будуть значно кращими, і швидшими.

ЛІТЕРАТУРА

1. Соботович Є. Ф. Вибрані праці з логопедії. – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2015. – 308 с.
2. Шеремет М. К., Ревуцька О.В. Логопедія (корекційна робота при дислалії) / М. К. Шеремет, О.В. Ревуцька. Навч. посібник. К. : НПУ імені М.П. Драгоманова, 2009. – 160 с.
3. Федорович Л. О. Конспекти логоритмічних занять із дітьми дошкільного віку з фонетико-фонематичним недорозвиненням мовлення / Л. О. Федорович, Я. О. Пищалка; Комунальний заклад "Запорізький обласний ін-т післядипломної педагогічної освіти" Запорізької обласної ради. Кафедра дошкільної та початкової освіти. – Запоріжжя: ЛІПС, 2009. – 286 с.

Іванна Хощенко,
здобувач І рівня вищої освіти з курсу
факультету дошкільної, спеціальної та соціальної освіти
наук. керівник: **О. В. Ревуцька.,**
канд.пед.наук, доцент (БДПУ)

ВИКОРИСТАННЯ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР ЯК ЗАСОБУ ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНОГО ОФОРМЛЕННЯ МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ

Актуальність. Одним з головних завдань дошкільної освіти є формування особистості дитини й підготовка її до навчання в школі. Сьогодні збільшується кількість дітей дошкільного віку із порушеннями мовлення, що зумовлює труднощі в оволодінні Програмами навчання і виховання дітей, в своєчасній мовленнєвій підготовці до школи й формуванні мисленнєво-пізнавальної діяльності, поведінці та особистості дитини в цілому. Тому значущості набуває превентивне навчання і виховання дошкільників з логопатологією та логопедична робота з ними. Від рівня сформованості мовлення дитини, зокрема, лексико-граматичної складової, залежить рівень опанування навчальною діяльністю, шкільними знаннями, вміннями і навичками.

Ступінь досліджуваності проблеми. Проблема мовленнєвого недорозвитку у дітей розроблялась та висвітлювалась науковцями починаючи з 50-х років XX століття (Р. Лєвіна, М. Шеремет, Є. Соботович, Л. Єфіменкова, Л. Трофименко, В. Тарасун, та ін.). Своєрідність розвитку словникового запасу, граматичної будови, зв'язного мовлення та його фонетико-фонематичної складової при порушеннях мовлення описана в дослідженнях Р. Левіної, В. Орфінської та ін. Проблема формування лексико-граматичної складової мовлення посідає один з основних напрямів в сучасній логопедії.

Мета дослідження полягає у теоретичному вивченні та експериментальній перевірці ефективності використання дидактичних ігор як засобу лексико-граматичного оформлення мовлення дітей з порушеннями мовлення.

Для досягнення поставленої мети необхідно було вирішити наступні завдання: здійснити аналіз наукових джерел з проблеми формування лексико-граматичної сторони мовлення у дітей дошкільного віку із порушеннями мовлення; виявити структурні компоненти мовлення й охарактеризувати їх особливості; визначити особливості використання дидактичних ігор як засобу лексико-граматичного оформлення мовлення; експериментально перевірити ефективність використання дидактичних ігор як засобу лексико-граматичного оформлення мовлення дітей із порушеннями мовлення.

Сутність дослідження. У дітей із порушеннями мовлення формування лексико-граматичної складової відбувається з великими труднощами, що зумовлює уповільнений темп засвоєння граматичних форм, морфологічної та синтаксичної систем мови й слотворення загальної картини мовленнєвого розвитку. Це зумовлено тим, що граматичні значення завжди більш абстрактні, ніж лексичні, а граматична система мовлення організована на основі великої кількості мовних правил. Проте, граматичні форми словозміни, різні типи речень з'являються, як правило, в тій же послідовності, що і у дітей з нормальним розвитком мовлення.

Отже, лексико-граматична сторона мовлення дітей старшого дошкільного віку із порушеннями мовлення потребує корекційно-логопедичної роботи, що може відбуватися в умовах ДНЗ на логопедичних, музичних заняттях, на заняттях з вихователями та з іншими спеціалістами.

Використання дидактичних ігор для корекції мовленнєвого розвитку дітей практикується давно, такі ігри називають «логопедичними». Доцільним вважається їх використання для: розвитку мовленнєвого дихання; формування темпу, ритму та мелодики; оволодіння словниковим запасом; розвитку граматичної будови мовлення; корекції фонематичного слуху та розрізнення фонетично близьких звуків, закріплення уявлень про особливості вимови звуків, що змішуються; пропедевтики виникнення порушень формування навичок письма і застосування орфограм на письмі.

Висновки. На етапі формувального експерименту нами було розроблено та впроваджено у систему логопедичного впливу, визначені напрями і зміст формування лексичної та граматичної складової мовлення дітей старшого дошкільного віку із ЗНМ III рівня засобами дидактичних ігор.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ревуцька О.В. Збагачення лексичного запасу молодших школярів із тяжкими порушеннями мовлення у процесі засвоєння словотворчих засобів : [монографія] / О. В. Ревуцька. – Донецьк : Юго-Восток, 2007. – 181 с.
2. Шеремет М. К., Ревуцька О.В. Логопедія (корекційна робота при дислалії) / М. К. Шеремет, О.В. Ревуцька. Навч. посібник.К. : НПУ імені М.П. Драгоманова, 2009. – 160 с.

Вікторія Шамлі,

студентка 4 курсу

Факультету дошкільної, спеціальної та соціальної освіти

Наук. керівник: **Є. Ю. Линдіна**

канд. пед. наук, доцент (БДПУ)

ВИКОРИСТАННЯ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР ЯК ЗАСОБУ ФОНЕТИКО–ФОНЕМАТИЧНОГО РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ ІЗ ПОРУШЕННЯМ МОВЛЕННЕВОГО РОЗВИТКУ

Фонетико-фонематичний недорозвиток мовлення (ФФНМ) – порушення процесів формування звуковимовної системи рідної мови у дітей із різними мовленнєвими розладами внаслідок порушень сприймання та вимови фонем. Мовленнєві дефекти порушують можливість вільного спілкування дитини з іншими людьми. Своєчасне оволодіння мовленням – основа розумового розвитку дитини. Запорука повноцінного її спілкування з навколишніми людьми [3].

Щоб подолати мовленнєві порушення, логопеду потрібно обирати такі методи та прийоми роботи, щоб у дитині було цікаво, щоб процес виправлення був свідомим, необхідним, щоб дитина раділа своїм успіхам, прагнула розмовляти правильно. Надзвичайне значення під час навчання потрібно надавати грі, адже для кожної дитини дошкільного віку провідна діяльність – це гра [2].

Мета: визначити особливості використання дидактичних ігор, як засобу фонетико–фонематичного розвитку мовлення дітей з вадами мовлення.

Методи дослідження: аналіз літературних джерел, бесіда, спостереження, експеримент, узагальнення, порівняння, аналіз.

Дослідження багатьох науковців підтверджують, що елементарне усвідомлення фонематичних особливостей слова, яке звучить, впливає на загальний мовленнєвий розвиток дитини, на засвоєння граматичної будови. Різні аспекти методики розвитку мовлення дітей дошкільного віку вивчали вітчизняні педагоги А. Богуш, О. Гвоздєв, А. Усова, Є. Тіхєєва, М. Шеремет та ін.

Найкраще роботу над артикуляцією, постановкою, автоматизацією звуків проводити у формі гри, де б діти були активними її учасниками. Велике значення має використання наочності. Спеціальні експериментальні дослідження показують, що дидактичні ігри впливають на формування всіх основних психічних процесів, від елементарних до найскладніших, а також на формування правильного фонетико–фонематичного розвитку мовлення.